Kasvutavoitteet ovat yhteydessä yrittäjyystaustaan

16.12.2021

Äskettäin toteutetussa omistajanvaihdosbarometrissa selvitettiin myös yritysten kasvutavoitteita ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Yrittäjiä pyydettiin valitsemaan esitetyistä vaihtoehdoista osuvin kuvaus yrityksen tuleviin kasvutavoitteisiin liittyen. Yli 55-vuotiaista yrittäjistä 43 %:lla tavoitteena oli säilyttää nykyinen markkina-asema, jolloin liikevaihdon vuosittainen kasvu on joitakin prosentteja. 34 % vastaajista piti tavoitteena kohtalaista eli vähintään 10 prosentin liikevaihdon kasvua. Kuudella prosentilla oli voimakkaat kasvutavoitteet eli vähintään 30 %:n vuosittainen liikevaihdon kasvu. 17 %:lla yrityksistä ei ollut minkäänlaisia kasvutavoitteita. Nuoremmilla, korkeintaan 55-vuotiailla yrittäjillä oli puolestaan selvästi kovemmat kasvutavoitteet kuin yli 55-vuotiailla yrittäjillä. Nuoremmista yrittäjistä 13 % ilmoitti olevansa voimakkaasti kasvuhaluisia eli liikevaihdon kasvutavoite oli vähintään 30 % vuodessa. Kohtalaista kasvua tavoitteli 42 % vastaajista ja nykyisen markkina-aseman säilyttämistä 38 % vastaajista. Ainoastaan seitsemällä prosentilla ei ollut ollenkaan kasvutavoitteita.

Kasvutavoitteiden tarkasteleminen on tärkeää, koska aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet kasvutavoitteiden selittävän vahvasti toteutunutta kasvua. Korkeat kasvutavoitteet siten ennustavat yrityksen tulevaa kehittymistä ja elinvoimaisuutta.

Yli 55-vuotiaiden osalta yrityksen aikanaan ostaneilla on muita korkeammat kasvutavoitteet

Yli 55-vuotiaiden osalta kasvutavoitteet eroavat useiden eri muuttujien suhteen. Iällä on suuri merkitys. Vähiten kasvuhakuisuutta löytyy kaikista vanhimmilta vastaajilta, mikä on toki luonnollista. Toisaalta omistajanvaihdosnäkökulmasta katsottuna yrityksen jatkuvuuden kannalta kasvun tavoitteleminen ja yrityksen kehittäminen olisi tärkeää, jos aikomuksena on yrityksen jatkaminen tavalla tai toisella. Yrittäjän koulutuksella on myös väliä. Korkeakoulutetuilla on selvästi voimakkaammat kasvutavoitteet kuin muilla.

Yrittäjän omalla omistajanvaihdostaustalla on merkitystä. Eniten kasvua tavoittelevat ne, jotka ovat tulleet yrittäjäksi nykyiseen yritykseen ostamisen kautta. Heistä 41 % tavoittelee joko kohtalaista tai voimakasta liikevaihdon kasvua. Yrityksen perustaneista vastaava prosentti on 39 % ja sukupolvenvaihdoksen kautta nykyistä yritystä jatkaneista 37 %. Myös yrittäjyyskokemuksella on merkitystä. Portfolio- tai sarjayrittäjät eroavat kasvutavoitteiden suhteen muista selkeästi. Heistä 51 % tavoittelee joko voimakasta tai kohtalaista kasvua, kun muista vastaajista sitä tavoittelee 33 %.

Kasvutavoitteet vaihtelevat myös toimialoittain. Korkeimmat kasvutavoitteet ovat teollisuuden alan yrityksissä ja kaupan alan yrityksissä. Myös yrityksen koko on suorassa yhteydessä yrityksen kasvutavoitteisiin.

Kasvutavoitteet nousevat sitä mukaa, mitä suurempi yritys on. Mielenkiintoista on, että myös yrityksen sijainnilla on merkitystä kasvutavoitteiden suhteen. Kaupunkimaisissa kunnissa sijaitsevilla yrityksillä on voimakkaammat kasvutavoitteet kuin muilla yrityksillä. Toisaalta kaikista alhaisimmat kasvutavoitteet on maaseutumaisissa kunnissa sijaitsevilla yrityksillä. Tämä ei lupaa hyvää maaseudun kehittymisen kannalta.

Yrityksen jatkuvuusnäkymällä on myös yhteys kasvutavoitteisiin. Vähiten kasvua tavoittelevat luonnollisesti yritykset, jotka aikovat lopettaa toimintansa. Sukupolvenvaihdosta suunnittelevista yrityksistä 53 % tavoittelee kohtalaista tai voimakasta kasvua samoin kuin niistä yrityksistä, joissa muut omistajat jatkavat liiketoimintaa. Myyntiä suunnittelevista yrityksistä 46 % tavoittelee kohtalaista tai voimakasta kasvua.

Alle 55-vuotiaiden osalta yrityksen itse perustaneet tavoittelevat muita voimakkaampaa kasvua

Kun tarkastellaan pelkästään 55-vuotiaita tai sitä nuorempia, kasvutavoitteissa on eroa vastaajan iän mukaan samoin kuin yli 55-vuotailla. Nuoremmat vastaajat tavoittelevat enemmän kasvua kuin vanhemmat, ja voimakkaasti kasvuhakuisia löytyi eniten 36–40 –vuotiaissa vastaajissa. Samoin kuin yli 55–vuotiailla, kasvutavoitteet ovat korkeammat portfolio- ja sarjayrittäjillä sekä korkeakoulutetuilla.

Mielenkiintoista on, että poiketen yli 55–vuotiaista, eniten voimakasta kasvua hakivat ne, jotka olivat perustaneet yrityksen. Yli 55–vuotiaiden osalta yrityksen ostaneet hakivat voimakkaampaa kasvua, mutta nuorempien osalta yrityksen perustaminen oli yhteydessä koviin kasvutavoitteisiin. Toisaalta perheyrityksillä oli enemmän voimakkaita kasvutavoitteita (16 %) kuin muilla yrityksillä (10 %). Samoin isommat yritykset hakivat enemmän kasvua kuin pienemmät. Kasvutavoitteissa löytyi eroja myös toimialojen välillä. Eniten voimakasta kasvua haettiin asiantuntijapalveluita tarjoavissa yrityksissä (17 %) ja teollisuuden alalla (16 %).

Kasvutavoitteita selittää panostaminen uuden kehittämisen ja strateginen suunnittelu

Omistajanvaihdosbarometrissa tarkasteltiin vielä muita tekijöitä, jotka selittävät yritysten kasvutavoitteita. Sekä yli 55-vuotiaiden että nuorempien aineistossa yrityksen kasvutavoitteita selittää merkittävästi se, että yritys panostaa uuden kehittämiseen ja strategiseen suunnitteluun. Näyttäisi siltä, että kehittämisen ja kasvun välillä on selvä jatkumo. Kun yritys tavoittelee kasvua, se investoi TKI-toimintaan ja systemaattiseen strategiseen suunnitteluun, mikä vuorostaan johtaa kasvun toteutumiseen.

Kauppatieteiden tohtorit Sanna Joensuu-Salo, Elina Varamäki, Juha Tall ja Anmari Viljamaa Seinäjoen ammattikorkeakoulu